

9. SINIFLAR
TÜRK EDEBİYATI DERSİ III. YAZILI SINAVI SORULARI

Öğrencinin Adı ve Soyadı :													Sınıfı:						Numarası:			
Soru No	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	TOPLAM
S.Puanı	25	13	10	10	10	8	15	9														100
Ö Puanı																						

Yanıtlarınızı okunaklı bir yazı ile doğru, anlamlı ve tam cümle kurarak yazınız.

Sınav kağıt düzenine, noktalama işaretlerine ve yazım kurallarına dikkat ediniz.

Belirtilen açıklamalar, değerlendirmede % 10 ağırlıkta etkili olacaktır.

METİN 1

Toplumumuzu ilerlemekten *alıkoyan büyük* engeller arasında *kıskançlık* duygusu başta gelmektedir. Bu *hastalık* toplumun her kademesinde karşımıza çıkıyor. Şerefle başı yukarda yürüyenleri çoğunlukla çekemiyoruz. Bir büyük iş başarıları hemen hepimiz *küçümsüyor*, var gücümüzle eleştiriyoruz. Bir ressamı, bir şairi, mesleğinde başarılı bir doktoru, öğretmeni, mühendisi çok ama çok kıskanıyoruz. Çoğumuz kıskanmakla da kalmayıp o insanların ayağına çelme atmaya çalışıyoruz. Ona her türlü kötülüğü yapmaya çalışıyoruz. Yollarını kesiyor, iftiralar atıyor, yüzlerine leke sürüyoruz. Sorarım size bu davranışların sergilendiği bir toplumda insanın kendisi, toplumun kendisi ilerler mi ?

METİN 2

(Murtaza koltuğunda bir yığın gazete ile girer. Saçı başı perişandır. Kravatını çözmüş, gömleğinin yakasını açmıştır.)

MURTAZA (Odada bulunanlara bir göz gezdirdikten sonra)

-Gördünüz mü, bir gün içinde ne bir günü, birkaç saat içinde İstanbul'un en meşhur adamı oldum. Ben bu kadar senelik Öğretmen Murtaza,ismimi daha kendi mahalleme yayamamışken arkama iğne batıran yumurcağa iki tokat attım diye İstanbul valisinden daha meşhur oldum. (Kollarını kaldırıp Hasan'ın üzerine yürüyerek hırrrrr!)

HASAN (kaçarak)-Aman gözünü seveyim muallim bey!

MURTAZA -(biraz da alınarak) Korkma be! Gazetelerin her yazdığını doğru mu sanıyorsun ? Hem ben canavar olsam bile sana dokunmam.

METİN 3

Temel Reis, tekne yedi mil giderken nasılsa öyle idi. Gaga burnunun üstünde sarı kaşları çatık... Kırçıl bıyıklarının altında dudakları patlıcan moru olmuştu. Çıplak ayağıyla tuttuğu dümen yekesini sulara göre oynatarak dimdik karşıya bakıyor, başına sardığı kırmızı mendiller, düşman kalyonuna rampa edecek bir korsan reisine benziyordu.

Yüzbaşı Cemil, güldüğünü göstermemek için eliyle ağzını kapattı :

-Bandırma, Yunan bayrağından görünmüyor, dedindi reis... Hani bayraktar ?
-Yağış fazla olmuştur da toplamışlardır ıslanmasını diye.

Cemil kalpağını düzeltti. Sordu adama:

-Burada asker derneği varmış, bilir misiniz ?
-Varmıştır ben bilmem komutanım.

Aşağıdaki soruları yukarıdaki metinleri, metin türlerinin (öğretici, sanatsal metin) özelliklerini düşünerek yanıtlayınız.

1)a- a)Metinler arasında yazılış amaçları yönünden nasıl bir fark söz konusudur? (2 puan)

b)Metinler arasında, metne egemen olan anlatım türü yönünden nasıl bir fark söz konusudur?(2 puan)

c)Metinler arasında, metinde ağırlıklı olarak kullanılan dilin işlevi yönünden nasıl bir fark söz konusudur? (1 puan)

d)II. ve III. metinlerde, I. metinden farklı olarak kişi, yer, zaman, olay gibi öğeler söz konusu mudur? Neden? (3 puan)

e)Metinler arasında, anlatılanların gerçeklikle ilişkisi yönünden nasıl bir fark söz konusudur? (1 puan)

e-III. metinde hangi tür anlatıcı konuşmaktadır,(1 puan) I. ve II. metinlerde neden anlatıcıdan söz edemeyiz? (2 puan)

g)Yukarıdaki metinler hangi metin geleneğiyle (fıkra,makale,roman,tiyatro...)yazılmış olabilir ? (2 puan)

h) Birinci metnin temasını ve ana fikrini, diğer metinlerde neden ana fikir aranmayacağını gerekçesiyle yazınız.(3 puan)

i) Birinci metinde kinayeli sözleri saptayınız. (4 puan)

j)Birinci metinde altı çizili sözcüklerin temel-mecaz-yan anlamların hangisiyle kullanıldıklarını sözcüklerin altlarına yazınız. (4 puan)

METİN 4

a)Nazenin bir ömrümüz bir göz yumup açmış gibi
Geldi geçti duymaduk bir kuş konup uçmuş gibi

b)Bir eşek vardı zaif ü nizâr
Yük elinden katı şikeste vü zâr

İş bu dünyaya gelenler bir dem eğlenmediler
Hânûmânın dökdi gitdi yağıdan kaçmış gibi

Dudağı sarkmış u düşmüş enek
Yorulurdu arkasına konsa sinek

Aşağıdaki soruları yukarıdaki metinlerden yola çıkarak yanıtlayınız.

2)a-Yukarıdaki metinler, edebiyatımızdaki hangi şiir geleneğinin (divan, halk)örnekleridir?1 PUAN Gerekçeniz nelerdir (üç neden yazınız.) 3 puan, **TOPLAM 4 PUAN**

b-Yukarıdaki şiirler sözünü ettiğiniz geleneğin hangi nazım biçimlerine örnektir? (koşma,semâi, gazel, kaside, mesnevi...) 3 puan En önemli bir nedeni yazınız. 1 puan, **TOPLAM 4 puan**

A :

B:

c- a maddesindeki şiirin ilk birimini, b maddesindeki şiirin her iki birimini kafiye ve redif bakımından inceleyerek (kafiyelerin türlerini de belirterek) yazınız. Şiirin üstünde gösteriniz. (5 puan)

METİN 5

a-Gevheri der dilber öğüt tutmaz mı
Âşıkın dediği yola gitmez mi
Kara bağrım hun ettiği yetmez mi
Hakkı bir bilersen ağlatma beni

b-Hiç ovaya inmedin mi canım oy
Aşk oduna yanmadın mı canım oy
Can yakmadan doymadın mı canım oy
Dağlar duman olur, halim yaman olur
Ben yârimi görmesem halim nice olur

c-Dut yedim tuttu beni
Yarım uyuttu beni
Yarı yola varmadan
Hiçkırık tuttu beni

Aşağıdaki soruları yukarıdaki metinlerden yola çıkarak yanıtlayınız.

3) a-Yukarıdaki metinler edebiyatımızdaki hangi şiir geleneğinin (divan, halk)örnekleridir?(1 puan) 3 nedenle açıklayınız (3 puan) **TOPLAM 4 puan**

b- Yukarıdaki şiirler sözünü ettiğiniz geleneğin hangi nazım biçimlerine örnektir? (şarkı,mesnevi, türkü, mani, koşma)3 puan, her nazım şekli için bir neden yazınız. (3 puan) **TOPLAM 6 PUAN**

METİN 6

Ne istedin küfeden yavrum ? Ağzı var dili yok
Baban sekiz sene kullandı Hem derdi ki : Çok
Uğurlu bir küfedir, kalmadım hemen yüksüz
Baban gidince demek kaldı âdeta öksüz
Onunla besleyeceksin ananla kardeşini
Bebek misin daha öğrenemedin mi sen işini
Dedim ki ben de : -Ayol dinle annenin sözünü
Fakat çocuk haykırıp ekşitti yüzünü

Aşağıdaki soruları yukarıdaki metinden hareketle yanıtlayınız.

4)a-Yukarıdaki metin hangi metin geleneğinin örneğidir,(1 puan) bu metin neden tam anlamıyla bir öykü ve tam anlamıyla şiir sayılamaz ? (3 puan) **TOPLAM 4 PUAN**

b-Bu metin geleneğinin edebiyatımızdaki en önemli iki ismi kimlerdir? (2 puan)

c-Metin parçası şiir midir, manzume midir(1 puan) 3 nedeniyle açıklayınız. (3puan) **TOPLAM 4 PUAN**

5)**Aşağıdaki şiirlerin şiirin hangi türlerine örnek olabileceklerini (pastoral, didaktik, lirik, dramatik, epik, satirik) yanlarına yazınız. (Her örnek 2 puan, TOPLAM 10 puan)**

a-Şimdi dünyada nerde biri ağlıyorsa
Sebepsiz biri ağlıyorsa dünyada
Bana ağlıyor
Şimdi dünyada nerde biri ölüyorsa
Sebepsiz dünyada ölüyorsa
Abana bakıyor ()

b-Ne hoştur kırlarda yazın uyumak
Bulutlar ufukta beyaz bir yumak
Ağaçlar derin bir uykuya dalmış
Saçında yepyeni teller ağarmış
Baş yorgun yaslanır köpeğimin üstüne
()

c-Kalktı göç eyledi Avşar elleri
Ağır ağır giden eller bizimdir
Arap atlar yakın eder ırağı
Tüfeği tutan yiğit bizimdir
()

d-Anadan doğunca kürkün var mıydı
Çıplak gelmedin mi, borkün var mıydı
Torba torba mecidiyen var mıydı
Tükenmez parayı sana kim verdi
()

e- **MEHMET:**
Gemiler pupa yelken yol alırsa karada
Gemilerim dağdan dağa
Yelken açar çağdan çağa

KORO:
Buyurdu hünkar sefer var
Denizden karaya, karadan denize
Açılın ormanlar, düzelin dağlar, taşlar ()

6)**Aşağıdaki koşma türlerini örneklerin yanına yazınız. 8 PUAN (ikişer puan)**

a-Şunda bir güzelin salınışını
Selviye benzettim dallar içinde
Irmak kenarında derya yüzünde
Kuğuya benzettim göller içinde
()

c-Ellerin elinde çul firaş olur
Burnu sümüklüdür, gözü yaş olur
Bayramdan bayrama bir tıraş olur
Gider de berbere dükkân beğenmez
()

b-Düşman geldi tabur tabur dizildi
Alınımıza kara yazı yazıldı
Tüfek icad oldu mertlik bozuldu
Eğri kılıç kınında paslanmalıdır
()

d-Sen de Hıfzı gibi tezden uyandın
Uyandın da taş yastığa dayandın
Aslı Hanım gibi kavruldun yandın
Yeller mi savurdu küllerin hani
()

7) Aşağıdaki yargıların yanına yargılar doğru ise (D), yanlış ise (Y) yazınız. Doğruları yanlarına yazılmayan yanlış yargılar için puan verilmeyecektir. (15 PUAN)

- Gezi yazısı, anı gazete çevresinde gelişen öğretici metinlerdendir. ()
Bilimsel metinlerde terimler, felsefi metinlerde imgeler kullanılır. ()
Öğretici metinlerde anlam yorumuna açıktır. ()
Yazarın hayatı, şahsiyeti ile ilgili bilgi veren yazılara biyografi denir. ()
Bir varmış bir yokmuş tekerlemesi ile başlayan metin masaldır. ()
Gölge oyunu da denen geleneksel tiyatromuz meddahdır. ()
Dram hem nazım hem nesirle yazılabilirken trajedi ve komedi sadece nazımla yazılır. ()
Trajedide sadece acıklı olaylar komedide sadece gülünç oyunlar sergilenirken dramda her iki tip olay da yer alabilir. ()
Olaya dayalı metinlerde kahramanlar tip ve karakter olmak üzere iki özellik gösterir. ()
Semai tekke edebiyatı nazım şeklidir. ()
Semai ve varsağı 11'li hece ölçüsüyle yazılır. ()
Anlatmaya bağlı metinlerde yapı unsurları yer, kişi, zaman olmak üzere üç başlık altında incelenir. ()
Hikâye ve romanlarda olay örgüsü hayattaki ile kimi yönleriyle benzerlik gösterebilir. ()
Pişekâr ve kavuklu meddah oyunun kahramanlarıdır. ()
Derinden derine ırmaklar ağlar dizesinde intak sanatı vardır. ()

8) Bilim ile sanat arasındaki farkı açıklayan aşağıdaki aşağıdaki yargılardan hangisi doğru değildir? 2 PUAN

- A) Bilim somuttan soyuta, sanat soyuttan somuta yönelir.
B) Bilim kavramsal, sanat imgesel anlatımı öne çıkarır.
C) Bilim, doğruluğu; sanat güzelliği ilke edinir.
D) Bilimde aklın, sanatta sezginin gücü önem kazanır.
E) Bilimde evrensellik, sanatta ulaslık aranır.

..... ve.....fonetik sanatlar gurubunu oluşturur.

Yukarıdaki cümlede bırakılan boşluklara aşağıdakilerden hangisi getirilebilir? 1 PUAN

- A) Edebiyat-resim B) Müzik-bale C) Mimari-tiyatro
D)Edebiyat- müzik E) Resim-heykel

Sanat ile zanaatın karşılaştırıldığı aşağıdaki açıklamalardan hangisi doğru değildir? 2 PUAN

- A) Sanat herkese, zanaat ancak yeteneği olanlara öğretilir.
B) Sanat güzelliği; zanaat yararlılığı amaçlar.
C) Sanat eseri yaratıcılık; zanaat eseri ustalık ürünüdür.
D) Sanat eseri taklit edilemez; zanaat eseri taklit edilebilir.
E) Sanat eseri sanatçının kişiliğini yansıtır; zanaat eserinde Zanaatçının kişiliği aranmaz.

Edebiyatla ilgili aşağıdaki açıklamalardan hangisi yanlıştır? 2 PUAN

- A) Edebiyat, insana özgü özellikleri kurmacanın dünyasında dile getirir.
B) Edebi metin, yazıldığı dönemin özelliklerinden ve o dönemdeki her türlü gerçeklikten yararlanır.
C) Edebiyat, diğer bilim ve bilgi alanlarının ortaya koyduğu verilerden yararlanır.
D) Büyük sanatçılara ait edebi metinler, özgün olduğu ve taklit edilemediği için kendilerinden önce ve sonra yazılan metinlerle ilişkili değildir.
E) Her edebi metin kendisini oluşturan birimlerin bir araya gelmesiyle ortaya çıkan organik bir bütündür.

Aşağıdakilerden hangisi edebi metinlerle ilgili yanlış bir açıklamadır? 2 PUAN

- A) Sanat metni olarak değerlendirilebilirler.
B) Yetenek ustalık ve yaratıcılık ürünü olan metinlerdir.
C) Okuduğunda anlamını tüketen bir kullanımlık metinlerdir.
D) Okura estetik haz verme amacıyla yazılırlar.
E) Bir geleneğe bağlı olan ve o geleneği sürdüren metinlerdir.

(TOPLAM 9 PUAN)